

Jerzy Krauze

1927–2004

24 grudnia 2004 roku zmarł niespodziewanie, po krótkim pobycie w szpitalu, Docent Jerzy Krauze. Był jednym z najwybitniejszych towaroznawców polskich, inicjatorem pionierskich w Polsce badań nad praktycznym wykorzystywaniem enzymów w technologii żywności i analizie, był zamiłowanym i oddanym nauczycielem akademickim oraz współautorem programów dydaktycznych dla kierunku towaroznawstwo. Był założycielem Zakładu Mikrobiologii i Biochemii przekształconym później w Katedrę Biochemii i Mikrobiologii na Wydziale Towaroznawstwa Akademii Ekonomicznej w Poznaniu. Z Uczelnią był związany 52 lata, pełniąc przez wiele lat ważne funkcje organizacyjne. Wypromował 2 doktorów.

Urodził się 1 sierpnia 1927 roku we Włocławku jako syn Jerzego i Dionizy z domu Cichockiej. II wojna światowa przerwała jego naukę. Miał 14 lat i został objęty przymusem pracy. Od sierpnia 1941 do stycznia 1945 roku pracował jako goniec i laborant w Zakładzie Fotograficznym I. Grossbacha we Włocławku. Do Gimnazjum im. Ziemi Kujawskiej uczęszczał w okresie 1945–1948, a we wrześniu 1948 roku podjął studia w Akademii Handlowej w Poznaniu. Ukończył je, otrzymując 21 grudnia 1953 roku stopień magistra towaroznawstwa. Już w czasie studiów rozpoczął pracę w Katedrze Towaroznawstwa Wyższej Szkoły Ekonomicznej. Od grudnia 1951 roku do grudnia 1952 roku był zastępcą asystenta, a od stycznia 1953 roku do stycznia 1962 roku starszym asystentem prof. Aleksandra Lempki, kierownika tej Katedry. W czasie asystentury pojechał na studia aspiranckie do Moskwy. Odbił je w Katedrze Biochemii Technologicznego Instytutu Przemysłu Spożywczego w okresie od września 1959 roku do grudnia 1961 roku. Jego opiekunem naukowym był prof. W.L. Kretowicz, członek korespondent Akademii Nauk ZSRR. Aspiranturę Jerzy Krauze ukończył w grudniu 1965 roku i otrzymał stopień kandydata nauk biologicznych, uznany za odpowiednik doktoratu. Po powrocie do kraju został adiunktem. Pełnił tę funkcję od lutego 1962 roku do maja 1968 roku. W czasie adiunktury, w latach 1963–1964 był na ośmiomiesięcznym stażu w Moskwie w Laboratorium Instytutu, w którym odbywał aspiranturę.

Funkcję kierownika Zakładu Mikrobiologii i Biochemii objął 1 października 1969 roku, od chwili jej utworzenia, i pełnił ją do czasu przekształcenia Zakładu w Katedrę Biochemii i Mikrobiologii. Był jej kierownikiem od 1 października 1991 roku do 31 sierpnia

1993 roku. Na emeryturę przeszedł 1 października 1992 roku. Odtąd nadal pracował na część etatu aż do ostatnich dni życia.

Docent Jerzy Krauze przez wiele lat pełnił ważne funkcje organizacyjne w Uczelni. W latach 1975–1981 był prorektorem ds. dydaktyczno-wychowawczych. W tym czasie przez kilka miesięcy pełnił także obowiązki rektora. W okresie 1969–1972 i 1981–1987 był zastępcą dyrektora Instytutu Towaroznawstwa ds. dydaktyczno-wychowawczych. Dwukrotnie był członkiem Komisji ds. Statutu Uczelni.

Prowadził wykłady z biochemii, biotechnologii i higieny żywności oraz seminaria magisterskie. Wypromował kilkuset magistrów z zakresu towaroznawstwa. Wykładał również na UAM i w Wyższej Oficerskiej Szkole Służb Kwatermistrzowskich. Współpracował z poznańskimi oddziałami PAN, będąc członkiem Komisji Nauk Chemicznych oraz Chemii i Technologii Żywności. Był także członkiem rad naukowych: Centralnego Laboratorium Przemysłu Koncentratów Spożywczych w Poznaniu oraz Centralnego Laboratorium Przemysłu Ziemniaczanego w Poznaniu. Wraz ze swoim zespołem współpracował z instytucjami PAN w Warszawie – z Instytutem Biochemii i Biofizyki, Instytutem Biocybernetyki i Inżynierii Biomedycznej, a także z Instytutem Biologii Molekularnej Akademii Nauk Niemieckiej Republiki Demokratycznej w Berlinie.

W pierwszym okresie swojej działalności, w Katedrze Towaroznawstwa kierowanej przez prof. Aleksandra Lempkę, zajmował się metodami otrzymywania preparatów podpuszczki z żołądków cielęcych wykorzystywanych w produkcji serów. Ukoronowaniem tych prac było współautorstwo dwóch patentów (nr 39886 z roku 1956 i nr 42915 z roku 1959). Oba patenty dotyczyły sposobów wyodrębniania podpuszczki z trawieńców cielęcych. Później wraz z zespołem, którym kierował, zajmował się badaniami nad otrzymywaniem, właściwościami i stosowaniem preparatów enzymatycznych. Badania zespołu dotyczyły głównie takich enzymów, jak oksydaza glukozydowa, katalaza i β -fruktofuranazydaza (inwertaza). Problematyka ta była objęta tzw. problemem węzłowym. Opracowano modyfikację kolorymetrycznej metody oznaczenia aktywności tego enzymu. Szczególną uwagę zwrócono na wpływ, jaki wywiera obecność katalazy na oznaczenie aktywności oksydazy glukozydowej z zastosowaniem różnych metod. Rezultaty tych badań opublikowano w Zeszytach Naukowych wydawanych przez Uczelnię.

Enzymy były przedmiotem jego szczególnych zainteresowań, jego pasją. Poświęcał im całe dni, a także nierzadko noce przepracowane w laboratorium. Przeprowadzając te badania, zainicjował pionierskie w Polsce badania dotyczące praktycznego wykorzystania enzymów. Szczególnie interesował go miód, nad którym pracował wspólnie z żoną.

Owoce jego badań w czasie aspirantury w Moskwie było kilka publikacji w formie artykułu, przedstawiających wyniki badań nad enzymami metabolizmu aminokwasów w drożdżach. Przeprowadzone badania nad aktywnością dehydrogenazy ho-

moserynowej wskazują na możliwości występowania w drożdżach jej form izoenzymatycznych, różniących się swoiście w stosunku do koenzymu. Artykuły dotyczące tych badań opublikował jako współautor ze światowej sławy prof. W.L. Kretowiczem i prof. Z.S. Kaganem, w języku rosyjskim w czasopismach: „Mikrobiologia i Biochemia” oraz w: *Dokłady AN SSSR*. Był współautorem zarówno wielu skryptów, jak i znanego podręcznika *Towaroznawstwo produktów spożywczych*, pod red. A. Lempki, wydanego przez PWE po raz pierwszy w 1970 roku. Podręcznik ten uzyskał w 1972 roku nagrodę ministra szkolnictwa wyższego. Jego dorobek obejmuje łącznie kilkadziesiąt pozycji bibliograficznych w formie podręczników i skryptów, artykułów w czasopismach krajowych i zagranicznych, doniesień, jak te referatów na krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych.

Za swoje osiągnięcia otrzymał kilkakrotnie nagrody ministra szkolnictwa wyższego (w latach 1968, 1972, 1977, 1980 i 1986) oraz liczne nagrody rektora. Został odznaczony Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej oraz odznaczeniami regionalnymi. Otrzymał też tytuł Zasłużonego Nauczyciela PRL.

Od niego uczyliśmy się naukowego warsztatu – rzetelności, skrupulatności, pracy w zespole i uporu badacza. Uczył nas umiejętności radowania się naukowymi sukcesami zarówno własnymi, jak i sukcesami innych, zawsze miał czas i serce dla naszych problemów i rozterek badacza. Chętnie dzielił się swoją wiedzą i doświadczeniem. Docent Jerzy Krauze był człowiekiem skromnym, pracowitym, oddanym nauce i Uczelni oraz tym, z którymi współpracował lub których kształcił. Był człowiekiem o wysokiej kulturze osobistej. Można z nim było pogawędzić o malarstwie, muzyce i literaturze. W tych dziedzinach był także ekspertem. Był nam bliski i my byliśmy mu bliscy. Pamięć o nim pozostanie wśród nas – jego współpracowników i studentów.

Marian Filipiak

Maria Sekulska-Stryjakowska